

EURÓPSKY PARLAMENT

2009 - 2014

Výbor pre rozvoj

2010/2270(INI)

3.3.2011

NÁVRH SPRÁVY

o financovaní spevňovania infraštruktúr priehrad v rozvojových krajinách
(2010/2270(INI))

Výbor pre rozvoj

Spravodajca: Nirj Deva

PR_INI

OBSAH

strana

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU 3

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o financovaní spevňovania infraštruktúr priehrad v rozvojových krajinách (2010/2270(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje ustanovenie zo 17. februára 2011 o energetickej stratégii Svetovej banky pre rozvojové krajiny¹,
  - so zreteľom na správu o rozvoji vo svete z roku 2010: Rozvoj a zmena klímy,
  - so zreteľom na tretiu správu OSN o vývoji vo svetovom hospodárení s vodou z roku 2009,
  - so zreteľom na správu Rozvojového programu OSN (UNDP) a Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) z roku 2008 s názvom Situácia v oblasti prístupu k energii v rozvojových krajinách,
  - so zreteľom na správu z roku 2007 s názvom Priehrady a rozvoj: príslušné postupy pre lepšie rozhodovanie – prehľad príslušných postupov pre lepšie rozhodovanie o priehradách a ich alternatívach, ktorá bola vypracovaná v rámci Programu OSN pre životné prostredie a projektu pre priehrady a rozvoj,
  - so zreteľom na správu z roku 2008 s názvom Ohrozenie zásob pitnej vody. Južná Ázia. Hodnotenie ohrozenia zdrojov pitnej vody v dôsledku zmien životného prostredia, ktorá bola vypracovaná v rámci Programu OSN pre životné prostredie,
  - so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,
  - so zreteľom na správu Výboru pre rozvoj (A7-0000/2011),
- A. keďže podľa súčasných odhadov je na celom svete viac než 50 000 veľkých priehrad, 100 000 menších priehrad a 1 milión malých priehrad,
- B. keďže od roku 1999 do roku 2001 bolo v Ázii vybudovaných približne 589 veľkých priehrad a v roku 2006 bolo v štádiu plánovania alebo výstavby 270 priehrad s hrádzou s veľkosťou 60 metrov a viac,
- C. keďže EÚ nefinancuje infraštruktúru priehrad, ale poskytuje zdroje na infraštruktúru súvisiacu s obchodom, fyzickú infraštruktúru vrátane dopravy a uskladňovania, komunikácie a výrobu a dodávky energie,
- D. keďže od roku 2007 do roku 2008 sa výrazne (o 75 %) zvýšila podpora infraštruktúry súvisiacej s obchodom a aj keď záväzky v tej oblasti do značnej miery kolísali, ich hodnota za rok 2008 (5 miliárd EUR) je rekordne vysoká,
- E. keďže Svetová banka, ktorá vo viac než 100 krajinách financuje projekty v odvetví vodného hospodárstva v celkovej výške 20 miliárd USD, je najväčší externý poskytovateľ

---

¹ Prijaté texty, P7_TA(2011)0067.

financovania v tomto sektore,

- F. keďže podľa odhadov OSN budú v roku 2050 2 miliardy osôb žiť pod hrozbou závažných škôd z povodní,
1. domnieva sa, že v globálnom meradle sa žiadne iné živelné riziko nepreukázalo ničivejšie pre majetok a nevyžiadalo si väčšie obete na životoch ako povodne v minulom storočí, a to napriek miliardám dolárov vynaloženým na protipovodňové opatrenia;
  2. upozorňuje na to, že v druhej polovici 20. storočia bol zdokumentovaný nárast periodicity výskytu závažných povodní a že povodne budú v nadchádzajúcich desaťročiach predstavovať závažný problém;
  3. konštatuje, že vzhľadom na chýbajúce systémy včasného varovania, výstavbu málo odolných budov a chýlostivú ekonomickú situáciu sú najmenej rozvinuté krajiny (NRK) najviac ohrozené dôsledkami povodní a bola by pre ne veľmi prínosná výstavba účinných infraštruktúr priehrad;
  4. ďalej konštatuje, že vzhľadom na zdokumentované zrýchlenie topenia ľadovcov v Himalájach a v Andách sú horské regióny stále viac ohrozené povodňami a lavínami;
  5. vyjadruje poľutovanie nad úplnou absenciou preventívnych protipovodňových opatrení v mnohých NRK a uznáva potrebu spevnených a trvalých priehradných infraštruktúr v regiónoch, v ktorých nestabilné ľadovcové jazerá predstavujú kritickú hrozbu, ktorú navyše ďalej zhoršujú účinky globálneho otepľovania a prítomnosť tzv. čierneho uhlíka, čo dokázateľne urýchľuje ústup ľadovcov;
  6. poznamenáva, že následkom ústupu ľadovcov sa rapídne zväčšujú prirodzene vzniknuté ľadovcové jazerá, a to až do takej miery, že hrozia povodne spôsobené pretrhnutím ich prirodzených hrádzí;
  7. pripomína tragické nešťastie z roku 1941, kedy bolo následkom pretrhnutia ľadovcovej hrádze zničené mesto Huaraz v Peru, v ktorom zahynulo 4 500 osôb;
  8. pripomína, že povodne v NRK ohrozujú nielen životy, ale aj rozvoj oblastí; pripomína, že povodeň spôsobená vyliatím ľadovcového jazera z roku 1985 v oblasti Khumbu Himal v Nepále, úplne zničila takmer dokončený projekt malej vodnej elektrárne v Namče;
  9. zdôrazňuje, že Medzinárodné stredisko pre integrovaný rozvoj horských oblastí (ICIMOD) registruje len v Himalájach vyše 8 000 ľadovcových jazier, z ktorých 203 považuje za potenciálne nebezpečné vzhľadom na ich umiestnenie a nestabilitu prirodzených hrádzí (morén);
  10. zdôrazňuje, že tieto ľadovcové jazerá v Himalájach zasahujú do ôsmich krajín – Afganistanu, Bangladéšu, Bhutánu, Číny, Indie, Barmy, Nepálu a Pakistanu – a že za posledných 50 rokov bolo v dôsledku pretrhnutia ľadovcových hrádzí zaznamenaných 20 bleskových povodní, z ktorých mnohé zasiahli viaceré štáty;
  11. zdôrazňuje, že podľa odhadov je v Južnej Ázii približne 1,3 miliardy osôb závislých od 10

trvalých riečnych systémov zásobovaných vodou zo 16 000 himalájskych ľadovcov; naliehavo vyzýva EÚ, aby sa týmto regiónom prioritne zaoberala a zabránila budúcim humanitárnym katastrofám spôsobeným zvyšujúcou sa frekvenciou rizík spojených s vodou;

12. ďalej zdôrazňuje, že oblasti na dolných tokoch riek v NRK prospievajú vďaka prírodným zdrojom nachádzajúcim sa v povodiach riek a patria k poľnohospodársky najbohatším oblastiam na svete; pripomína, že rýchly hospodársky rozvoj Číny a Indie je čiastočne spôsobený tým, že obe krajiny sú spolu najväčšími producentmi ryže, pričom väčšina ich produkcie pochádza z povodí riek Gangy, Jang-c'-ťiang a Žltej rieky, ktoré sú všetky ohrozené povodňami z vyliatych ľadovcových jazier;
13. domnieva sa, že pokiaľ nebudú vysoko produktívne poľnohospodárske oblasti chránené pred účinkami povodní, krajiny s rýchlo sa rozvíjajúcim hospodárstvom by mohli pocítiť náhly obrat vo vývoji a mohli by byť vystavené stále vážnejšiemu problému potravinovej bezpečnosti;
14. zdôrazňuje, že bez podrobných aktuálnych informácií o oblastiach ohrozených rizikami živelných pohrôm a bez to, aby sa zaviedli systémy včasného varovania bude budovanie a monitorovanie priehrad neprekonateľným problémom;
15. zdôrazňuje, že významné súčasti infraštruktúry, ktoré sú životne dôležité na presadzovanie politických cieľov EÚ v oblasti trvalo udržateľného rozvoja a podpory potravinovej bezpečnosti v súlade s rozvojovými cieľmi tisícročia, sú stále viac ohrozené povodňami a ich následkami a musia byť proti nim zabezpečené;
16. zdôrazňuje, že budovanie a spevňovanie priehrad v NRK nepostačuje na ochranu ohrozených oblastí a žiada sústrediť úsilie na riešenie podstaty tohto problému, a nielen jeho sprievodných javov, aby sa zabránilo nešetrnému mňaniu prostriedkov daňových poplatníkov z EÚ;
17. zdôrazňuje, že čierny uhlík je naďalej rovnako bežným dôvodom ústupu ľadovcov ako oxid uhličitý;
18. nalieha na prijatie okamžitých opatrení na zníženie emisií čierneho uhlia, ako rýchly spôsob zastavenia topenia ľadovcov; upozorňuje na skutočnosť, že vzhľadom na rýchly rozpad čierneho uhlíka v atmosfére by sa riziko povodní spôsobených vyliatím ľadovcového jazera mohlo dramaticky a urýchlene znížiť na základe spoločného úsilia o zlepšenie situácie prostredníctvom prijatia urýchlených opatrení;
19. vyzýva EÚ, aby podporila existujúce technológie, ktoré drasticky znižujú emisie čierneho uhlíka; ďalej naliehavo vyzýva, aby sa podporovali a presadzovali právne predpisy zakazujúce vysekávanie a vypaľovanie lesov, presadzujúce prísne a pravidelné testovanie emisií vozidiel, obmedzujúce spaľovanie biomasy a monitorujúce ročné emisie elektrární;
20. vzhľadom na cezhraničný charakter povodní z ľadovcových jazier vyzýva EÚ, aby prijala politiky riešenia prírodných katastrof a podpory príslušných investícií do oblasti ochrany regiónu Hindukúš-Himaláje pred povodňami;

21. odporúča, aby bola urýchlene pod záštitou Organizácie Spojených národov vytvorená cezhraničná agentúra, ktorej výslovným účelom bude spoločné využívanie dostupných údajov, riešenie problému a príčin rizík spojených s vodou zasahujúcich viaceré krajiny a navrhovanie príslušných opatrení, ktoré by umožnili pripraviť sa na konkrétnu situáciu a zmierniť jej následky;
22. ďalej navrhuje, aby sa projekty priehrad jednoducho realizovali ako tzv. projekty, ktoré rýchlo prinášajú výsledky (projekty fast-win), pričom by museli byť splnené mnohé sociálne, hospodárske a environmentálne kritériá;
23. naliehavo žiada EÚ, aby v záujme riešenia problému povodní naďalej realizovala tzv. politiky soft-path manažmentu, a aby zároveň podporovala budovanie infraštruktúry priehrad; uznáva, že podmienky vzniku povodní nie sú statické a vyžadujú si pružný prístup; vyzýva na zlepšenie systému predvídania povodní, zabezpečovanie jednotlivých budov proti povodňam a vytvorenie území na zadržiavanie záplavových vôd a systémov odvádzania vôd;
24. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii.